YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN MÄÄRÄYS (laajennettu toinen jaosto)

20 päivänä marraskuuta 1997 *

Asiassa T-85/97,

Interprovinciale des fédérations d'hôteliers, restaurateurs, cafetiers et entreprises assimilées de Wallonie ASBL (Féd. Horeca-Wallonie), Belgian oikeuden mukaan perustettu yhdistys, kotipaikka Namur (Belgia), edustajinaan asianajajat Gilles Bounéou, Luxemburg, sekä Jean Materne ja Alain Bernard, Liège, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Bounéou, 15 avenue du Bois,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Gérard Rozet, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Gruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

jossa kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumoaa Belgian kuningaskunnalle 24.9.1996 osoitettuun kirjeeseen SG(96) D/8253 sisältyvän komission päätöksen hyväksyä se, että Vallonian hallintoalue antaa sosiaaliperusteista matkailua koskevan asetuksen,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Kalogeropoulos sekä tuomarit C. P. Briët, C. W. Bellamy, A. Potocki ja J. Pirrung,

kirjaaja: H. Jung,

on antanut seuraavan

määräyksen

Oikeusriidan perusteena olevat tosiseikat

1 Kantaja Interprovinciale des fédérations d'hôteliers, restaurateurs, cafetiers et entreprises assimilées de Wallonie ASBL on Belgian lain mukaan perustettu voittoa tavoittelematon yhdistys, jonka jäseniä ovat ne Belgian ranskankielisen ja saksankielisen yhteisön alueella toimivien hotelliyrittäjien, ravintoloitsijoiden, kahvilayrittäjien ja niitä vastaavien yrittäjien ammatilliset liitot, jotka on mainittu yhdistyksen sääntöjen 2.01 kohdassa, sekä ne luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt, jotka haluavat toimia yhdistyksen sääntöjen mukaisen tarkoituksen hyväksi.

2 Kantaja toimitti 7.4.1995 päivätyllä kirjeellään komissiolle jäljennöksen Vallonian hallintoalueen pääministerille 3.4.1995 lähettämästään kirjeestä, jossa kantaja arvosteli erityisesti Vallonian aluehallituksen asetusehdotusta, joka koski Vallonian hallintoalueen sosiaaliperusteisen matkailun keskusten tukijärjestelmää (jäljempänä asetusehdotus) ja jonka tarkoitus oli korvata työläisten ja vähätuloisten lomailun edistämiseksi maksettavista tuista 23.1.1951 annettu kuninkaan asetus, sellaisena kuin se on muutettuna 2.3.1956 annetulla kuninkaan asetuksella.

3 Komissio totesi 21.6.1995 päivätyssä kirjeessään vastaanottaneensa kantajan 7.4.1995 päivätyn kirjeen ja ilmoitti tälle, että kilpailusta vastaava pääosasto ilmoittaa asiaa koskevista myöhemmistä toimenpiteistä kantajalle sen jälkeen, kun se on ensin ottanut yhteyttä Belgian viranomaisiin saadakseen kaiken materiaalin, jonka perusteella se voi arvioida, soveltuuko kyseinen asetusehdotus yhteismarkkinoille.

4 Belgian pysyvä edustajisto ilmoitti asetusehdotuksen virallisesti komissiolle 4.10.1995 päivätyllä tiedonannolla. Belgian viranomaiset täydensivät tietoja 30.1.1996 pidetyssä kokouksessa ja komission sittemmin 22.3.1996 ja 12.6.1996 vastaanottamissa kirjelmissä.

5 Komissio totesi Belgian kuningaskunnan ulkoasiainministeriölle 24.9.1996 osoittamaansa kirjeeseen SG(96) D/8253 sisältyvässä päätöksessä, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa tarkoitettujen valtiontukien alustavan tutkinnan perusteella "Vallonian hallintoalueen asetusehdotuksessa tarkoitettuihin avustuksiin [voidaan] soveltaa EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettua poikkeusta, sillä niillä edistetään sellaisen taloudellisen toiminnan kehitystä, joka on yhteisön kiistattoman edun mukainen, ja niillä ei muuteta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla".

6 Tämä päätös annettiin kantajalle tiedoksi 30.1.1997 päivätyllä kirjeellä.

7 Kantajan asianajajat vaativat 12.3.1997 päivätyllä kirjeellä komissiota vahvistamaan, "että [kantajan 24.9.1996 päivätyssä kirjeessä] etenkin kirjeen sivuilla 3 ja 4 mainitut luvut ovat peräisin yksinomaan Vallonian hallintoalueelta", jotta heidän asiakkaansa "voi tarkastaa [sen komission aineiston] objektiivisuuden, jonka perusteella komissio on tehnyt kantajan kannalta hyvinkin tärkeän päätöksen". Asianajajat pyysivät komissiota "ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisimman nopeasti", koska perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitettu kanneaika "oli alkanut kulua 31.1.1977".

8 Komissio vastasi asianajajille 24.3.1997 päivätyssä kirjeessä, että Belgian viranomaiset olivat ilmoittaneet sille 24.9.1996 tehtyyn päätökseen sisältyvät luvut. Komissio *totesi kirjeessä sen jälkeen seuraavaa:*

"Nämä tiedot on toimitettu komissiolle sen EY:n perustamissopimuksen 5 artiklassa määrätyn jäsenvaltioille kuuluvan yhteistyön puitteissa, jonka mukaan jäsenvaltioiden on autettava komissiota tehtävässään. Silloin kun kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten sille toimittamat tiedot ovat yksityiskohtaisia ja uskottavia eivätkä ne ole ristiriidassa valittajien toimittamien tietojen kanssa, komissiolla ei ole syytä epäillä tietojen oikeellisuutta eikä kyseisen jäsenvaltion viranomaisten menettelyn moitteettomuutta."

Oikeudenkäynti ja asianosaisten vaatimukset

9 Kantaja on nostanut tämän 3.4.1997 päivätyn kanteen, joka samana päivänä merkittiin rekisteriin kirjaamossa ja jossa se vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti kumoaa komission 24.9.1996 Belgian kuningaskunnalle osoitettuun kirjeeseen sisältyvän päätöksen ja velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut tässä tuomioistuimessa,

— toissijaisesti "toteaa, että asetusehdotus, jonka komissio on virheellisesti katsonut edellä mainitussa päätöksessä soveltuvan yhteismarkkinoille, on sellainen ainoastaan siinä tapauksessa, että päätöksen perusteluiden toiseksi viimeisessä kappaleessa oleva edellytys täyttyy", eli "siltä osin kuin siinä määrätään, että sellaisten tunnustettujen yhdistysten, jotka harjoittavat sosiaaliperusteista matkailua ja jotka tarjoavat palveluitaan sellaisille henkilöille, joita varten sosiaaliperusteista matkailua ei ole tarkoitettu (ja jotka eivät sisälly yhdistyksen säännöissä olevaan niitä henkilöitä koskevaan määritelmään, joita sen toimintatarkoituksen tulee koskea), on (kuten kaikkien yleishyödyllisten yhdistysten) käytettävä liitännäisessä liiketoiminnassaan sellaisia hintoja, jotka eivät saa olla alle niiden hintojen, joita yksityissektorilla keskimäärin pyydetään samantyyppisistä palveluista vastaavan tasoisissa hotelleissa ja ravintoloissa".

10 Koska kannekirjelmässä ei ollut mainintaa asianosaisesta, jota vastaan kanne oli pantu vireille, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan b alakohdassa edellytetään, kantajan asianajaja täsmensi 3.4.1997 kirjaamoon lähettämässään telekopiossa, että kanne on pantu vireille komissiota vastaan.

11 Vastaaja jätti 5.5.1997 kirjaamoon työjärjestyksen 114 artiklan mukaisen hakemuksen, jossa se vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— jättää kanteen tutkimatta,

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Kantaja vaatii tähän hakemukseen liittyen 11.6.1997 kirjaamoon jättämissään huomautuksissa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ottaa kanteen tutkittavaksi.

Tutkittavaksi ottaminen

13 Työjärjestyksen 114 artiklassa määrätään, että jos asianosainen haluaa yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisevan tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä koskevan väitteen käsittelemättä itse pääasiaa, asianosaisen on tehtävä siitä hakemus erillisellä asiakirjalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi päättää, ettei ole syytä aloittaa suullista menettelyä, ja ratkaista asian perustellulla määräyksellä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoo tässä asiassa, että asiakirja-aineistosta ilmenevät tiedot ovat riittäviä, ja päättää, ettei menettelyä jatketa.

14 Vastaaja esittää kolme perustetta prosessiväitteensä tueksi. Ensimmäisen väitteen mukaan kanne on nostettu liian myöhään, toisen väitteen mukaan kannekirjelmä ei täytä EY:n tuomioistuimen perussäännön 19 artiklan ensimmäisen kohdan ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perussäännön 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan muotovaatimuksia, ja pelkästään toissijaisen vaatimuksen osalta tehdyn kolmannen väitteen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole toimivaltaa antaa tällaisia määräyksiä. Ensin tutkitaan ensimmäinen väite.

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

15 Vastaaja esittää määräajan menettämisen osalta, että kannetta ei ole pantu vireille perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa tarkoitetussa kahden kuukauden määräajassa. Koska kantaja — kuten tämän asianajajat vahvistavat 12.3.1997 päivätyssä kirjeessään komissiolle — oli saanut 31.1.1997 tiedon riidanalaisesta päätöksestä, jota ei ollut osoitettu kantajalle, tämä kahden kuukauden määräaika on päättynyt 31.3.1997. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun pitkien etäisyyksien perusteella vahvistetun prosessuaalisen lisämääräajan takia, joka on belgialaisten kantajien osalta kaksi päivää, kanneaika päättyi tässä tapauksessa 2.4.1997 keskiyöllä. Kanne, joka on päivätty 3.4.1997, on kuitenkin jätetty ja merkitty rekisteriin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamossa 3.4.1997.

16 Komissio lisää, että pitkiä etäisyyksiä koskeva määräaika ainoastaan pidentää perustamissopimuksessa määrättyä kanneaikaa, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohdassa olevaa erityismääräystä, jonka mukaan silloin, jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, katsotaan määräajan jatkuvan tätä seuraavan ensimmäisen työpäivän päättymiseen saakka, sovelletaan ainoastaan koko määräaikaan (perustamissopimuksessa määrätty määräaika, jota pidennetään pitkiä etäisyyksiä koskevalla määräajalla), ja sitä ei sovelleta kertaalleen perustamissopimuksessa määrätyn määräajan päättyessä ja mahdollisesti toistamiseen pitkiä etäisyyksiä koskevan määräajan päättyessä.

17 Kantaja, joka nimenomaisesti myöntää saaneensa tiedon riidanalaisesta päätöksestä 31.1.1997, väittää, että kanneaikaa ei ole ylitetty. Kantajan mukaan kahden kuukauden kanneaika päättyi 31.3.1997 keskiyöllä. Koska tämä päivä oli virallinen vapaapäivä (pääsiäismaanantai), määräaika jatkui ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohdan nojalla 1.4.1997 saakka. Kun tähän lisätään pitkän etäisyyden vuoksi 2 päivää, määräaika päättyi 3.4.1997 keskiyöllä ja kanne on siten otettava tutkittavaksi.

18 Kantajan mukaan sekä työjärjestyksen kyseisten säännösten henki että sanamuoto edellyttävät, että prosessuaalinen määräaika ja pitkiä etäisyyksiä koskeva määräaika katsotaan kahdeksi erilliseksi määräajaksi, joista kumpikin — mahdollisesti kumulatiivisesti — voi pidentää määräaikaa seuraavaan työpäivään asti, jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä.

19 Koska pitkiä etäisyyksiä koskevan määräajan tarkoituksena on periaatteessa se, että kantaja pystyy toimittamaan kannekirjelmänsä kirjaamoon postitse, mitä hän ei voi tehdä vapaapäivänä, kantaja esittää, että kanneajan pidentämistä etäisyyden vuoksi ei voida lyhentää siten, että määräajan viimeiseksi päiväksi tulee päivä, jota kantaja ei hyödynnä tätä tarkoitusta varten.

20 Kantaja esittää, että jos työjärjestyksessä ei määrättäisi määräajan pidentämisestä pitkien etäisyyksien vuoksi, viimeinen päivä, jona kanne olisi voitu nostaa, olisi tässä tapauksessa ollut tiistai 1.4.1997. Se, että pitkien etäisyyksien takia saa kaksi lisäpäivää, ei saa vaikuttaa siten, ettei tätä määräajan jatkumista enää olisi, vaan kantajan on saatava lukea myös se hyväkseen.

21 Kantaja katsoo lisäksi, että työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohdassa olevaa määräystä, joka koskee määräajan jatkumista seuraavan ensimmäisen työpäivän päättymiseen saakka silloin, jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, sovelletaan kaikkiin 101 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin määräaikoihin ja siten "tässä työjärjestyksessä tarkoitettuihin" kaikkiin prosessuaalisiin määräaikoihin. Pitkien etäisyyksien perusteella vahvistetuista prosessuaalisista lisämääräajoista määrätään tämän työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohdassa. Tästä seuraa kantajan mukaan vääjäämättä, että myös näihin määräaikoihin sovelletaan työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohdassa olevaa sääntöä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

22 Perustamissopimuksen 173 artiklan viidennen kohdan sanamuodon mukaan kanne on pantava vireille kahden kuukauden kuluessa säädöksen julkaisemisesta tai siitä, kun se on annettu kantajalle tiedoksi, taikka, jollei säädöstä ole julkaistu tai annettu tiedoksi, kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kantaja on saanut siitä tiedon.

23 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 1 kohdasta käy ilmi, että kahden kuukauden määräaikaan sisältyväksi ei lasketa sitä päivää, jona tapahtuma, josta määräaika lasketaan, sattuu, ja että määräaika päättyy sen päivän päättyessä, joka määräajan viimeisenä kuukautena järjestysnumeroltaan vastaa sitä päivää, jona se tapahtuma sattui, josta määräaika on laskettava. Työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohdassa määrätään, että "jos määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, katsotaan määräajan jatkuvan tätä seuraavan ensimmäisen työpäivän päättymiseen saakka".

24 Työjärjestyksen 102 artiklan 2 kohta täydentää tätä määräystä siten, että sen sanamuodon mukaan prosessuaalisten määräaikojen pidentämisestä pitkien etäisyyksien vuoksi määrätään yhteisöjen tuomioistuimen päätöksellä, joka julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*; näitä määräaikoja sovelletaan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Yhteisöjen tuomioistuimen määräaikojen pidentämisestä pitkien etäisyyksien vuoksi tekemässä päätöksessä, joka on yhteisön tuomioistuimen työjärjestyksen liitteessä II, määrätään, että määräaikoja pidennetään pitkien etäisyyksien perusteella Belgian kuningaskunnan osalta kaksi päivää.

25 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-122/90, Emsland-Stärke vastaan komissio, 15.5.1991 antamassaan määräyksessä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa, 9 kohta) todennut, yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 80 artiklan 2 kohtaa, joka vastaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 101 artiklan 2 kohtaa, joka koskee yksinomaan sellaisia tapauksia, joissa määräajan viimeinen päivä on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä, sovelletaan ainoastaan sellaisissa tapauksissa, joissa koko määräajan viimeinen päivä, pitkiä etäisyyksiä koskeva määräaika mukaan lukien, on lauantai, sunnuntai tai virallinen vapaapäivä (ks. myös yhdistetyt asiat T-80/89, T-81/89, T-83/89, T-87/89, T-88/89, T-90/89, T-93/89, T-95/89, T-97/89, T-99/89, T-100/89, T-101/89, T-103/89, T-105/89, T-107/89 ja T-112/89, BASF ym. v. komissio, tuomio 6.4.1995, Kok. 1995, s. II-729, 62 kohta).

26 Pitkiä etäisyyksiä koskevaa määräaikaa ei nimittäin voida katsoa prosessuaalisesta määräajasta erilliseksi määräajaksi, vaan pitkiä etäisyyksiä koskeva määräaika ainoastaan pidentää prosessuaalista määräaikaa, kuten käy nimenomaisesti ilmi edellä mainitusta yhteisöjen tuomioistuimen päätöksestä määräaikojen pidentämisestä pitkien etäisyyksien vuoksi, jossa määrätään, että "määräaikoja pidennetään pitkien etäisyyksien perusteella seuraavasti — —".

27 Tästä seuraa, että kun otetaan huomioon kantajalle tuleva kahden päivän pituinen pitkiä etäisyyksiä koskeva määräaika, kanteen vireille saattamista koskeva määräaika päättyi nyt esillä olevassa tapauksessa 2.4.1997 keskiyöllä.

28 Kantaja ei ole myöskään osoittanut tai edes väittänyt, että asiassa olisi sellaisia ennalta-arvaamattomia seikkoja tai sellainen ylivoimainen este, joiden perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi poiketa kysymyksessä olevasta määräajasta yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 42 artiklan toisen kohdan perusteella, jota kyseisen perussäännön 46 artiklan perusteella sovelletaan oikeudenkäynteihin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

29 Edellä esitetyn perusteella kanne on jätettävä tutkimatta, eikä ole tarpeen lausua vastaajan muista tutkimatta jättämistä koskevista väitteistä.

Oikeudenkäyntikulut

30 Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantaja on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, koska vastaaja on sitä vaatinut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu toinen jaosto)

on määrännyt seuraavaa:

1) Kanne jätetään tutkimatta.

2) Kantaja velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Annettiin Luxemburgissa 20 päivänä marraskuuta 1997.

H. Jung — A. Kalogeropoulos

kirjaaja — laajennetun toisen jaoston puheenjohtaja